

Szerkesztőségi iroda:

Nagybcskerek, Zápolya-u. 1.
 Hová a lap szellemi részét illető
 minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Fleits Fer. Pál könyvnyomdája
 Nagybcskerek, Zápolya-u. 1.
 Hová a hirdetések, az előfizet-
 ések és a lap szétküldésére
 vonatkozó felszólalások inté-
 zendők.

Telefon-szám 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRAJER LAJOS.

Előfizetési árak:

Egész évre ——— 24 K.
 Félévre ——— 12 K.
 Negyedévre ——— 6 K.
 Egy hónapra ——— 2 K.
 — Egy évfolyam ára 3 fillér.

Hirdetések

A kiadóhivatalban fogadnak
 az el. Azonkívül az összes
 hirdetési irodákban.

Megjelenik vasár- és ünnep-
 napok kivételével mindennap
 délután 5 órakor. mmm m

Nagybcskerek, 1913.

XLII. évfolyam 18. szám.

Csütörtök, január 23.

Felhívás előfizetésre.

Az új esztendő beköszöntésével a Délvidék legrégebbi magyar lapja a „Torontál” negyvenkettedik évfolyamát kezdi meg.

Ez a közel félszázados mult a lap erejét, olvasóközönségének szeretetét és bizalmát tanúsítja, amiért is nincs szükségünk nagyhangú szölamokkal a közönség elé állni, hanem egyszerűen fölkerjük, hogy előfizetésével továbbra is támogassa lapunkat.

Lapunk eddigi hagyományaihoz hiven a liberális haladás buzgó munkása marad továbbra is s gyors, pontos és hű hírszolgáltatást nyújt a közönségnek.

Előfizetési díj:

Egész évre 24 kor.
 Félévre 12 kor.
 Negyedévre 6 kor.
 Egy hónapra 2 kor.

A „Torontál” szerkesztősége
 és kiadóhivatala.

A miniszterelnök beszéde.

— jan. 23.

Lukács László miniszterelnök keddi beszéde, amelyet a munkapárt nagy értekezletén mondott, mélyreható eseménye a politikai helyzetnek.

Ez a beszéd valóságos remeke volt a politikai polémiának. Lukács László nemcsak kimondta, de be is bizonyította, hogy nálunk bizony „nem minden állásfoglalás nyugszik a meggyőződésen” és hogy nálunk „a meggyőződések rendkívül gyorsan változnak.” Kimutatta ezt először az adóügyben. Itt mindenekelőtt olyan törvényekről van szó, melyeket a koalíció csinált. Mikor a mai kormány 1910-ben elhatalasította ezeket a törvényeknek életbe léptetését, élesen megtámadták, amiért „az újabb kor egyik nagy szociális alkotását” késlelteti. Most pedig elfelejtik a „szociális alkotást” azok, akik a kisemberek támogatását jelszavakkal csikarják ki, hogy aztán így bitorolt népszerűségüket köpenyforgatás utján használják ki a kormány ellen.

A meggyőződések gyors változásának másik példája az, ami a házszabályok kérdésében történik. A mai többség ugyanazt a házszabályt csinálta meg az országnak, melyet pár év előtt ők is megcsináltak — maguknak. Akkor csatákat vívtak érte, annyira szükségesnek tartották. Most alkotmányos veszedelemnek hirdetik — saját művüket.

A meggyőződés hiányának és semmibevevésének legtipikusabb példáját azonban a választójogi agitáció nyújtja. Amikor a kormányhatalom akarta a radikális választójogot, nemzetgyilkos merényletnek jelentették ki ezt. Amikor ugy lát-szott, mintha a kormány nem sietne a

radikalizmussal, ők csaptak föl a „nemzetgyilkos merénylet” apostolainak. Napnál világosabb, hogy itt az állásfoglalások csakugyan nem a meggyőződésen, hanem a hatalmi vágyon, az érvényesülési törekvéseken nyugszanak. Sőt ez a hatalmi harc még akkor sem szünetelt és akkor sem engedte a belső szenvedelmeket nyugovóra térni, amikor a hazát háborus veszedelem fenyegette!

A polemikus részen kívül volt a miniszterelnök beszédének programmatikus része is. Erre vonatkozólag különösen két egymással ellentétes harmónikus pontot emelünk ki. Az egyik az, hogy a kormány a választójog reformját minden javító hatásmódosítás figyelembevételével, közmegnyugvásra akarja megalkotni. A másik pedig az, hogy aki pedig terrorral megakadályozza ennek a közmegnyugvásnak kialakulását, az a büntetőtörvényekbe ütközik és azt, bárhova buvik és akár-hogyan maszkirozza magát, meg fogja találni az igazságszolgáltatás keze. Közmegnyugvás az intézményekben s közmegnyugvás a szenvedélyek fékentartása által: ez a kormány programja az erőszakos hatalmi vágy agitativ tulkapásaival szemben.

Azt lehet mondani, hogy a miniszterelnök beszéde az új munkaestendő beköszöntője volt. Erőteljes, öntudatos megnyilatkozás, méltó ahhoz a korszakos munkához, mely erre az esztendőre vár. Hogy pedig a beköszöntőhöz méltó lesz a munka is, abban senki se kételkedik, aki tegnap és ma látta a munkapártot és aki jelentősége szerint tudja értékelni és méltányolni egyrészt a miniszterelnöki nyilatkozatot, másrészt többi vezetőinek megnyilatkozásait, amelyek különböző módon, de mégis teljesen egységesen jelölték ki a nemzeti munka utját és feladatait.

A románok választójogi törvényjavaslata. Pop Cs. Iván képviselő tegnap tudvalegőleg indítványt jegyzett be a képviselőház indítványkönyvébe a választójogról. Szerinte és a román nemzetiségi párt szerint szavazati joga legyen minden állampolgárnak, nemre való tekintet nélkül, aki 24. életévét betöltötte, aki a választói névjegyzékbe fel van véve. A román nemzetiségiek törvényjavaslata szerint, amelyet Pop fog megokolni, választójogát nem gyakorolhatja, a fegyveres erőnek, a csendőrségnek, vagy a rendőrség legénységének tagja, aki elmebeteg, esőd alatt áll, aki közegélyben részesül, aki részegség miatt két éven belül legalább két ízben jogerősen el van ítélve. A büntetése elévülésétől számított egy év még nem telt el, kinek választói joga bírósági határozattal fel van függesztve, aki büntett, vagy vétség miatt jogerősen el van ítélve, aki politikai jogainak felfüggesztésére ítéltetett. A választói jog csak személyesen gyakorolható, minden választónak egy szavazata van. A választói jog gyakorlása kötelező. Országgyűlési képviselővé választható az, akinek választói joga van és azt gyakorol-

hatja, életének 30-ik évét betöltötte és a választhatóságtól kizárva nincs. Nem választható képviselővé: 1. Aki a választás kitűzése és a választás közé eső időben királyi járásbírósnál, vagy törvényszéknél mint ítélőbíró, vagy az ügyészségnél mint ennek tagja volt alkalmazva, abban a választókerületben, amely részben, vagy egészben az illető bíróság területén fekszik; 2. aki főszolgabíró, szolgabíró, rendőrkapitány volt abban a választókerületben, amely részben, vagy egészben az illető járás, vagy város területén fekszik; 3. a fegyveres erőnek állandó, vagy ideiglenes tényleges szolgálatban álló havidíjasa. A törvényjavaslat 82 szakaszból áll s a képviselőház legközelebb tűz ki határnapot az indítvány megokolására.

HIREK.

— **Személyi hír.** Dr. Dellimanics Lajos főispán tegnap este visszaérkezett Budapestről Nagybcskerekre.

— **A vármegyei gazdasági egyesület közgyűlése.** A Torontálvármegyei gazdasági egyesület a közbejött akadályok miatt nem január 26-ikán, hanem január 27-ikén hétfőn d. e. 10 órakor tartja közgyűlését a megyeház nagytermében.

A közgyűléssel kapcsolatban az egyesület tengeri kiállítás is rendez az egyesület által 1912-ben végeztetett talajművelési és fajtakísérletek terméséből.

— **A megyei irodaigazgatói állás.** A m. kir. belügyminiszter most leküldött leiratában közli, hogy Torontálvármegyénél szervezett új irodaigazgatói állást jóváhagyja.

— **Népies előadás.** A német negyedben Klug György r. kath. segédlelkész népies előadásai során legutóbb „Csodák a természetben és művészetben” címmel tartott érdekes ismeretterjesztő előadást. Az előadó vetített képek kíséretében ismertette a világ természeti szépségeit, a művészi alkotásokat, épületeket, szobrokat stb. A nagyszámmal megjelent közönség élénk figyelemmel kísérte a hasznos, szép előadást s meleg elismeréssel adózott az előadónak.

— **Halálozás.** Nagykikindáról írják: Az itteni gör. kel. szerb papságot és hitközséget mély gyász érte. Vlachovits György gör. kel. főesperes hétfőn este 87 éves korában meghalt. Az öreg ur utolsó éveiben csendes, visszavonult életet élt. Nagykikindán született 1826-ban, teológiai tanulmányait Karlócan végezte. Mint 22 éves fiatal ember résztvett a magyar szabadságharcban. Hadnagy volt egy huszárezredben. A szabadságharcot végigküzdötte Világosig. 1857-ben szentelték pappá. 1868-ban ide lett megválasztva a helybeli gör. kel. hitközséghez plébánosnak és azóta itt működött. 1885-ben lett főesperes. Kétszer volt megválasztott tagja a karlócai kongresszusnak. Több éven át tagja volt a legfőbb közigazgatási egyházi választmánynak. Sok éven át elnöke volt a kikindai gör. kel. iskolaszéknak. Temetése tegnap volt óriási gyászoló közönség részvételével.

— **A nagykikindai polgári fiúiskola.** Mint Nagykikindáról írják, az ottani községi polg. fiúiskola épületének tervei nagyobbára készen vannak. A polgármester a terveket, amelyeket Sárkány budapesti műépítész készített, Tabakovits aradi műépítésznek adta ki felülvizsgálás végett és így lassan négy terv készül, amelyeket a polgármester kedden délután egy értekezleten több városi képviselőnek és

Grézio János kir. tanfelügyelőnek hozzászólás céljából bemutatott. Most már rövid időn belül elkészül a végleges terv és a költségvetés, amelyeket azután jóváhagyás végett a közgyűlés elé terjesztenek, úgy, hogy még ez évben fölépíthetik az új iskolát.

— **Elfogott pénzhamisító.** A sándor-egyházi esendőrségnek tudomására jutott, hogy Kovács István ottani lakos hamis pénzt gyárt. A csendőrök a napokban rajtütöttek s házkutatást tartottak nála. A házkutatásnak eredménye is volt, mert megtalálták nála a pénzgyártáshoz szükséges gépet és anyagot, valamint találtak nála öt darab kész hamis forintot. A pénzhamisítót a csendőrök nyomban tartóztatták, egyben Torontálvásárhelyre vitték, mert a nyomozás számai idevezetnek s itt büntársai vannak a hamisítónak. Most a esendőrség nyomozza a büntársakat.

— **Késelő férj.** Sándor-egyházi tudósítónk írja: Kedden reggel Vaszilesin Péter, a község egyik közismert alkoholistaja összepörölt a családjával és feleségét, mielőtt a vele együtt lakó fia megakadályozhatta volna, oldalba szurta. Az asszony súlyos sebet, orvosa nem lévén a községnek, a helyszínen megjelent csendőrök kötözték be. A bieszkázó férjet letartóztatták.

— **Lezuhant a töltésről.** A napokban Cséke Antal sándor-egyházi községi esküdt az omlódi malomból hazatérőben, ittas állapotban lefordult a magas védtöltésről. Kocsija ketté tört, az első kerekekkel együtt a gyepelől fogva hosszan magukkal vonszolták a lovak Csékét, aki súlyos sérüléseket szenvedett.

TÁJÉKOZTATÓ.

Az ingyenes olvasóhelyiség és könyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon délután 2 órától este 10-ig. Könyvtára vasárnap, szerda, péntek délután 5-7 óráig.

Városi ingyenes népkönyvtár. A volt esküdtzéki épületben. Nyitva naponként délután 3 órától 5 óráig.

A fürdő (telefonszám 118.) minden nap reggel 6 órától kezdve déli 12 óráig az urak részére nyitva van, hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől negyed 5 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-7 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délután gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva.

A „Magyarországi munkások rokkant- és nyugdíjgyűlése” nagybecskereki fiókja minden hó 1-je és 15-ike után eső vasárnapján fogad el befizetéseket az Ellmer-féle helyiségben d. u. 2-5 óráig. — A beiratások szintén ott eszközölhetnek.

Irodalom.

(*) **Az Arany János-társaságból.** Temesvárról jelentik: Az Arany János-társaság vasárnap, f. évi január 26-ikán d. u. 5 órakor a városháza nagytermében felolvasó ülést tart. Tárgysorozat: 1. Dr. Sztura Szilárd másodelnök elnöki megnyitója. 2. Ladányi Zoltán rendes tag (Féhertemplom): Részlet egy készülő drámából. 3. Baáry Elemér vendég: Költemények. 4. Sömfai János rendes tag (Nagybecskerek): Történet a fehér leányszobáról. 5. Szávay Zoltán rendes tag: Költemények.

(*) **Az új adótörvények ismertetése.** Az Országos Iparegyesület már régebben elhatározta, hogy az adóreform életbe léptetése előtt népszerű ismertető könyvet ad ki az új adótörvényeknek az iparos- és kereskedő-közönséget legközelebből érdeklő részéről. Ehhez képest a törvényekre vonatkozó végrehajtási utasítások közzététele után az egyesület elnöksége megbizta dr. Soltész Adolf titkár az ismertető-könyv elkészítésével. Most hagyta el a sajtót dr. Soltész munkája Iparosok és kereskedők adója címmel és dr. Matlekovits Sándornak, az Országos Iparegyesület elnökének előszavával. Magában foglalja az általános kereseti adóról, a jövedelemadóról és a

nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adójáról szóló törvények egész anyagát, azután a házadóról, a tőkekamatadóról és a közadók kezeléséről szóló törvények lényeges rendelkezéseit, valamennyit a végrehajtási utasításnak, a törvényjavaslatok indokolásának, az országgyűlési vita anyagának, valamint a Tellezky-féle novellának felhasználásával, rendszeresen feldolgozva. A könnyebb áttekintést terjedelmes betűrendes tárgymutató teszi lehetővé. A könyvnek főképpen az adja meg a jelentőségét, hogy ez az első ilyen munka, amely az új adótörvények legfontosabbjait miniszteri utasításokkal együtt dolgozza fel és így teljes tájékozást nyújt, még pedig nem csupán az iparos- és kereskedő-közönségnek, hanem mindazoknak, akik általános kereseti adó alá esnek, tehát mérnököknek, vállalkozóknak, orvosoknak, általában a szabad foglalkozásuaknak. Értékét nem csökkentik az adókievetés megindításának elhalasztása, mert az adóreform a jövő év folyamán okvetlenül életbelép és az addig hátralevő néhány hónap alig elegendő az új törvények utvesztőjében való eligazodásra. A tizenöt nyomtatott iv terjedelmű könyv ára erős vászonkötésben 4 korona. Megrendelhető az Országos Iparegyesületnél (VI., Gróf Zichy Jenő-utca 4.) vagy bármely könyvkereskedésben.

TÁVIRATOK.

Megvan béke.

A török diván a béke mellett döntött. Törökország lemond Drinápolyról. — Az új török határ. — A balkáni új alakulás. Románia és Bulgária. — A tőzsde.

Budapest, jan. 23. (A „Torontál” eredeti távirata.) Hosszu, nehéz tárgyalások után, a hatalmak nyomására végre engednie kellett Törökországnak s a török diván megvitatta Törökország súlyos helyzetét és elhagyatottságát, tegnapi ülésében a béke mellett döntött. Törökország európai birodalma ezzel összehozott egy keskeny kis földszávrá, de eszébe érte, legalább ideiglenesen, megvan a béke s a borzalmas vérengzésnek vége van. A balkáni háborus események újabb fordulatáról következő jelentéseink számolnak be:

A török diván a béke mellett döntött. — Törökország lemondott Drinápolyról.

Budapest, jan. 23. (A „Torontál” eredeti távirata.) Konstantinápolyból sürgönyzik: A török diván tegnapi üléséről kiadott hivatalos kommuniké szerint a kormány minden részletében felvilágosította az államtanácsot a helyzetről, amely után az államtanács lojális és hazafias szellemű tárgyalás után kimondta, hogy helyesli a kormány álláspontját. Miután még a tárgyaláson a kormány kiemelte, hogy teljes bizalommal viselkedik a hadsereg iránt, az ülés véget ért.

Az ülés után Kiamil pasa az államtanács tagjaival megjelent a szultán előtt, aki az államtanács tagjait a császári heregek jelenlétében fogadta. A szultán az államtanács tagjai előtt örömet fejezte ki az ülés méltóságteljes lefolyásáért s köszönetet mondott az államtanács bölcs határozatáért.

Az államtanács döntése semmi izgalmat nem keltett Konstantinápolyban s Pérában is teljes nyugalom van.

Budapest, jan. 23. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből sürgönyzik: Halabasev itteni bolgár követ már hivatalos értesítést kapott, hogy a török

államtanács a béke mellett döntött s Törökország lemondott Drinápolyról, azaz, hogy a mecsetek és területeik Törökországé maradnak s exterritoriális terület képeznek. A bolgár követ kijelentette még, hogy most már semmi sem áll a béke útjába.

Budapest, jan. 23. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Londonból sürgönyzik, a békekonferencia a jövő héten ül ismét össze. Ha Resid pasa, akin az elnöklés sora volna, nem volna hajlandó összehívni a konferenciát, akkor Edward Grey angol külügyi államtitkár, mint a békekonferencia tiszteletbeli elnöke, hívja össze az ülést.

Az új török határ.

Budapest, jan. 23. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Konstantinápolyból sürgönyzik, Törökország Bulgáriával és a nagyhatalmakkal megegyezett az új határban. E szerint az új határt Enos, Marica, Ergene, Lüleburgasz és Midia mentén húzódó vonal fogja képezni.

A balkáni új alakulás.

Budapest, jan. 23. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Londonból sürgönyzik, Danev bolgár miniszterelnök kijelentette, hogy Bulgária hajlandó átadni a drinápolyi mecseteket Törökországnak. A mecseteket exterritoriális területeknek nyilvánítanak s állandó török őrség őrzete alá kerülnek. A további balkáni új alakulásokra nézve Danev kijelentette, hogy Szerbia megegyezik azzal, ha neki az Adria partján egy kereskedelmi kikötőt biztosítanak s ahhoz vasutvonalat kap Albánián át. Montenegró helyzete Skutari eredménytelen ostroma folytán már kedvezőtlenebb. Skutarit Montenegró nem kapja meg, mert a nagyhatalmak azt Albániához esatolják.

A párisi Matinnak egy római jelentése szerint Magyarország és Ausztria, valamint Olaszország megegyeztek, hogy Skutarit az autonóm Albánia kapja, míg Montenegró pénzbeli kárpótlásban részesül.

Az új balkáni alakuláshoz tartozik az a Konstantinápolyból Londonba érkezett jelentés is, amely szerint a szultánnak és a kormánynak az a szándéka, hogy Törökország fővárosát Kis-Ázsiába teszik át.

Románia és Bulgária.

Budapest, jan. 23. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Szófiából sürgönyzik, a román kormány hozzájárult Danevnek ahhoz a javasatához, hogy a román-bolgár határ kiigazítását egy vegyes bizottságra bizzák.

Benzinraktar

Motorbenzin

kilója 64 fillér.

Autobenzin

kilója 64 fillér.

Világítóbenzin

gasolin, ligroin stb. nevek alatt forgalomban literje 60 fillér.

Foltbenzin ruhatisztításra

literje 60 fillér.

Vasuti szétküldésre vashordók, bádognaknak, kosárúvegek állandóan készleiben.

KOVÁCS SÁNDOR Drogériája
Nagybecskerek.

Telefonszám 43 1176 119 Telefonszám 43

A tőzsde. — Emelkednek az értékek.

Budapest, jan. 23. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ugy a budapesti, mint a bécsi értéktőzsdén a békehirekre ma ismét meglehetősen árfolyás volt. A budapesti értéktőzsdén a déli zárlatkor a vezetőértékek árfolyama a következő volt: Magyar Hitel 824 (az áremelkedés 11 korona), Osztrák Hitel 627, Koronajáradék 84.95, Jelzálog Hitelbank 440, Leszámitoló Bank 524, Hazai Bank 292, Magyar Bank 581.50 (az áremelkedés 20 kor. 50 fillér), Rimaurányi 721, Salgótarjáni 726, Közúti Vasut 690 és Villamos Vasut 381.

A képviselőház ülése.

A tanítók fizetésrendezése. — Több apróbb javaslat.

Budapest, jan. 23. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház mai ülése is minden incidens nélkül folyt le s az ellenzék ma sem kísérelte meg az erőszakoskodást. Így azután gyors egymásutánban intézték el a napirendre tűzött apróbb törvényjavaslatokat. A mai ülésen terjesztette be a kultuszminiszter a tanítók fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslatot is.

A mai ülést 10 óra után nyitja meg Tisza István gróf s előterjesztései után Zichy János gróf kultuszminiszter betérjeszti

a tanítók fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslatot, amelyet a bizottságokhoz utasítanak.

Miután Tisza István gróf átadja az elnöklést Beöthy Pál alelnöknek, következt a napirendre kitűzött

apróbb javaslatok tárgyalása.

Lévay Lajos báró ismerteti a nyeménykölesőnről szóló javaslatot, amelyet a Ház Hegedűs Kálmán felszólalása után változatlanul elfogad.

Pap Géza báró előadja a tokaji szőlőtermelők fölsegítéséről és a Béga-csatorna ármentesítéséről szóló törvényjavaslatokat ismerteti, amelyeket a Ház minden vita nélkül, általánosságában és részleteiben is elfogad.

Ezután Szabó János előadja 11 vicinális javaslatot ismerteti, amelyeket a Ház szintén vita nélkül elfogad.

Miután a holnapi ülés napirendjére kitűzik a választójogi bizottság tagjainak megválasztását és a ma tárgyalni törvényjavaslatok harmadszori olvasását, az elnök az ülést berekesztette.

Tisza István és Zichy János tanácskozása.

Budapest, jan. 23. (A „Torontál” eredeti távirata.) Tisza István gróf és Zichy János gróf ma délelőtt a képviselőházban hosszasan tanácskoztak egymással.

Uj pártalakulás Horvátországban.

Budapest, jan. 23. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Zágrábról sürgönyzik, ott nagy mozgalom indult meg egy új pártalakulás iránt, amely hivatva volna a horvát kérdést megoldani és békét teremteni.

Felhívás.

Trifunagyits Boskó kumáni szatócsüzetlet 1912. évi november hó 9-ikén átvettem. Felhívom üzleti hitelezőit, hogy nálam követeléseiket bejelentsék.

Miskov Zsárkó — Kumán.

Közgazdaság.

A Torontálmegyei Takaré- és Hitelbank közgyűlése.

Nagybeeskerek, jan. 23.

Papirjaink értékéből tényleges veszteségképp 2000 K-át kellett leírunk a válságba jutott „Magyar takarékpénztárak központi hitelbankja” 2 részvényének egyenértéke címén, míg a többi elsőrangú befektetési papiroknak december 31-iki alacsony árfolyama további 64466.77 K könyvszerinti veszteséget eredményezett. Ennek elűntetésére igénybe vettük az árfolyamkülönbözeti tartalékalap teljes 37342.56 K-t tevő álladékát és az 1912. évi üzleti jövedelem terhére leírtunk 27124.21 K-t.

Remélhető, hogy a válság megszűntével a papírok árfolyama emelkedni fog, mely esetben a most teljes értékében felhasznált árfolyamkülönbözeti tartalékalap az előálló értéktöbblet erejéig ismét dotálható lesz.

Betétek: 1911. év végével volt betéve 6093929.15 K, 1912. év végével volt betéve 5716724.77 K, a csökkenés 377204.38 K.

Ha figyelembe vesszük a bekezdésileg említett kedvezőtlen pénzügyviszonyokat, a gazdasági depressziót, a kül- és belpolitikai nehézségeket és azt a fenyegető félelmet, hogy monarchiánk is besodortatik a háborúba, végül egy helybeli társintézetnek összeomlásából keletkezett általános bizalmatlanságot, akkor megtaláljuk a betétek apadásának indokát is, mely apadás bizonyára nagyobb lett volna, ha intézetünk megállapodott jó hírű és szilárd alapezása annak útját nem állja.

A válságba jutott Nagybeeskereki takaré- és előlegegyet mint r-t. nyugodt felszámolását elősegítendő, ezen intézet visszszámítoló hitelezőinek érdekében, a Pesti hazai első takarékpénztár egyesület és a Magyar általános hitelbank együttes megbízásából, a Nagybeeskereki takarékpénztárral közös megállapodást létesítettünk, melynek értelmében a felszámolás lebonyolítására szükséges 600000 K-át külön biztosíték mellett fircaváltók leszámítása útján a felszámolók rendelkezésére bocsátjuk.

Ezen megbízást, haszonnak alig nevezhető igen csekély bonifikáció ellenében piacunk érdekében vállaltuk el és reméljük, hogy a felszámolás során, melynek intézésére a velünk résztvevő társintézetel döntő befolyást nyertünk, sikerülni fog a bajba jutott pénzügyintézet összes hitelezőit — tehát betevőit is — követelésük teljes kielégítéséhez juttatunk.

Tisztelt közgyűlés!

A 27124.21 K-t tevő árfolyamvesztésén kívül még 19636.13 K-t kellett a vagyontételek értékelése alkalmával veszteségképp leírunk, mely leírásokat jóváhagyni és a felügyelőbizottság által felülvizsgált és helyesnek talált a. bemutatott mérleget és eredmény-számlát a felügyelőbizottság 2/a. jelentése alapján véglegesen megállapítani és a szokásos felmentvényt megszavazni szíveskedjék.

Az eredmény oly kedvező, hogy az eszközölt jelentékeny leírások és bőséges tartalékolások mellett a valvái haszonosztalék fentartását javasolhatjuk.

Az 1912. év tiszta nyeresége ugyanis 198898.06 K, ebből az igazgatóság 13%-i hányadára 25856.75 K esik; a hivatalkók jutalmazására 7000 K-át állapítottunk meg alapszabályszerű hatáskörünkben, mely összegeket levonva, 32856.75 K-t, marad 166041.31 K, ehhez hozzáadva az 1911. évről elővezetett 2095 K-át, 168136.31 K áll a t. közgyűlés rendelkezésére.

A felügyelőbizottság hozzájárulásával javasoljuk, hogy ebből 1. A tartalékalaphoz (az alapszabályszerű 5% 9944.90 K helyett) csatoltassék 20000 K; 2. Az 5000 drb részvényre osztalék címén (a 28 K) fizetessék 140000 K; 3. Az 1911. évi rendes közgyűlés határozatával, az intézet alkalmazottjai részére 20000 K összegben létesíteni rendelt, Steinitzer Géza vezérigazgató nevét viselő segélyalapítványra adassék 2000 K; 4. Jótékony- és közcélú adakozásokra való fordítás végett az igazgatóság szabad rendelkezésére bocsátassék 3000 K; 5. A fennmaradó 3136.31 K pedig

új számlára elővezetessék, mi által a fenti 168136.31 K kimerítve jelentkezik.

Indítványaink szíves elfogadását kérve, megjegyezzük, hogy az osztalék f. hó 22-ikétől kezdődőleg pénztárunknál és Budapesten a Pesti hazai első takarékpénztár-egyesületnél, a 43. szelvények beváltása mellett felvehető lesz.

Abban a reményben, hogy sáfárkodásunkkal a t. közgyűlés meglegedését elérnünk sikerült, kedves kötelességünknek ismerjük kijelenteni, hogy derék tisztakarunk munkát és időt nem kimélő összhangzatos, buzgó működésével mindig lelkesen támogatott az intézet érdekeinek előrevitelére irányított tevékenységünk körül.

A fentebb említett haláleset következtében az igazgatósági tagok sorában egy-egy állás megüresedett, mely állás az igazgatóság választási idejének lejártáig — vagyis 2 évre — való érvénynyel betöltendő.

Méltóztassék a napirendre kitűzött ezen választást megejteni és a választmány sorából kilépő: Deutscher Emil, Engel Sándor, Grünbaum Frigyes, Kardos Samu dr., Kurländer Imre és Temmer Samu elrak megüresedő helyeit új választás útján 3 évi érvényességgel betölteni, megjegyezvén, hogy alapszabályaink nem zárják ki a lelépő tagok újból való megválasztását.

Jelentésünk véget érven, tisztelettel vagyunk

Nagybeeskereken, 1913. évi január hó 12-én tartott ülésünkből

az igazgatóság.

TŐZSDE.

(Árak 50 kilogrammonként.)

Buza (áprilisra)	11.82
Buza (októberre)	12.16
Rozs (áprilisra)	10.20
Rozs (októberre)	9.73
Zab (áprilisra)	10.70
Zab (októberre)	8.90
Tengeri (májusra)	7.69
Tengeri (júliusra)	7.90

Felölös szerkesztő: Somfai János.

Földhaszonbérleti hirdetés.

A magyar vallás-alap tulajdonát képező és Temesvármegyében Iklód község határában fekvő mintegy 743 kat. holdat kitevő mezőgazdasági birtok a most folyó 1912—1913. gazdasági évtől kezdődőleg 1924. szeptember 30-ig terjedő tizenkét évre az alulírt miniszterium IX. ügyosztályában (Hold-utca 16. sz. III. em. 4. ajtó) 1913. évi február hó 12. napján déli 12 órakor zárt ajánlatu nyilvános versenytárgyaláson haszonbérbe fog adani.

Az 1—1 koronás bélyeggel ellátott, lepecsételt ajánlatok az alantírt miniszterium segédhivatalának igazgatóságánál legkésőbb 1913. évi február hó 12-én délelőtt 11 óráig benyújtandók. A borítékon jelendő: „Ajánlat az iklódi birtok haszonbérletére”. Az ajánlatban nem a holdankinti, hanem az egész birtokra beígért évi haszonbér számokkal és betűkkel kiírandó.

Bánatpénzül 4000 korona készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban bármelyik állami (adóhivatali) pénztárnál teendő le és az arról szóló letéti nyugta az ajánlathoz csatolandó.

Elkésve érkezett, kellőleg ki nem állított, két tanuval nem láttamozott vagy fel nem szerelt ajánlatok, valamint az utóajánlatok figyelembe vétele nem számíthatnak. Akik gyámság vagy gondnokság alatt állanak, ugyszintén olyanok, akik a közalapokkal szemben tartozásban vannak, vagy bármely címen perben állanak, a versenytől kizártnak.

A részletes versenytárgyalási feltételek, nemkülönben az ajánlati minták a vallás- és közoktatásügyi miniszterium IX. ügyosztályában a segédhivatali igazgatóságánál Budapesten, valamint a közalap. Ispánságnál Nagykövérre a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Budapesten, 1913. évi január hóban.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium.

A Közgazdasági Bank mint R.-t. Nagybecskerek 1912. évi zárószámadatai.

VAGYON.		MÉRLEG-SZÁMLA.		TEHER.	
Pénzkészlet:					
Pénztárban	44831 92			Részvénytőke	600000 —
Az Osztrák-magyar banknál girószámlán	92490 36			Tartalékalap (Az idei ellátással 215.000 koronára emelkedik)	200068 —
A m kir postatakarékpénztárnál	5991 21			Betétek	1392515 82
Más pénzüintézeteknél	13615 11	156928 60		Tovább adott váltók	838959 02
Kihelyezések:				Engedményezett jelzálogkölcsönök	6879357 66
Váltókölcsönök	3717984 66			Engedményezett községi kölcsön	22232 41
Jelzálogkölcsönök	6934578 80			Jelzálogilag bizt. és engedményezéssel tovább adott váltók	1273220 —
Községi kölcsön	22232 41			Magy. Tprak Központi Jelzálogbankja folyószámla-követelése	310870 74
Fedezett folyószámla kölcsönök	6612 49	10681408 36		Hitelezők	281 83
Értékpapírok jegyzék szerint	607164 —			Kölcsönökből visszatartott összegek	15309 97
Függő kamatok	13137 33	620301 33		Az intézeti házat terhelő s az eladótól átvállalt jelzálogkölcsön	32263 14
Érmék		5471 97		Fel nem vett osztalék	240 —
Intézeti székház		125000 —		Óvadékok és letétesek	192600 —
Korona-utcai ház és fatelek		15645 —		Átmeneti tételek	137732 73
Adósok		75650 08			
Letétek		192600 —		Nyereség:	
Irodai berendezés		4500 —		Át hozat a múlt évről	5407 88
Átmeneti tételek		112822 45		Az alapszabályszerű levonások után fenmaradó folyó évi tiszta nyereség	89268 59
					94676 47
					11990327 79
		11990327 79			

VESZTESÉG.		EREDMÉNY-SZÁMLA.		NYERESÉG.	
Kifizetett kamatok: továbbadott váltók, jelzálogkölcsönök, községi kölcsön stb. után	523927 62			Nyereségáthozat a múlt évről	5407 88
Takarékbetétek után	65803 73	589731 35		Befolyt kamatok: váltók, jelzálogkölcsönök, községi kölcsön stb. után, ingatlanok eladásából származó nyereség, jutalékok, biztosítási jövedelem, incassó-díj stb.	748760 34
Értékpapír árfolyam különbözet		36524 —		Adómentes értékpapír kamat	18137 65
Tiszti fizetések és lakbérek, felügyelő-bizottsági és választmányi tagok fizetése, költség, házbér, póstabér stb.		36638 12		Házbérijövedelem	9578 59
Állami és községi adók	16619 15				
Tőkekamatadó	6580 37	23199 52			
Leírások ingóságokból	700 —				
Követelésekből	415 —	1115 —			
Nyereségáthozat a múlt évről	5407 88				
Folyó évi tiszta nyereség	89268 59	94676 47			
		781884 46			
					781884 46

Nagybecskerek, 1912. évi december 31-én.

A könyvelésért: **Löbl Sándor** s. k.,
főkönyvelő.

A Közgazdasági Bank mint R.-t. igazgatósága:

Mayer Aurél s. k., **Leitner Zsigmond** s. k. **Hajduska Jenő** s. k. **Mayer Henrik** s. k. **Dr. Várady Imre** s. k.
vezérigazgató.

Megvizsgáltuk, a fő- és mellékkönyvekkel megegyezőnek és helyesnek találtuk.
Nagybecskerek, 1913. évi január 21-én.

A Közgazdasági Bank mint R.-T. felügyelő-bizottsága:

Szenes Adolf s. k. **Pósa Ernő** s. k., **Eckfeld Mór** s. k.
elnök.

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál, Nagybecskereken.